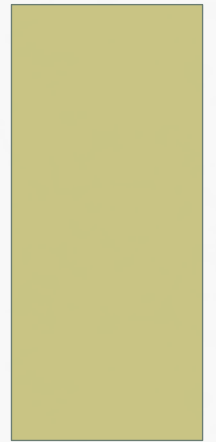

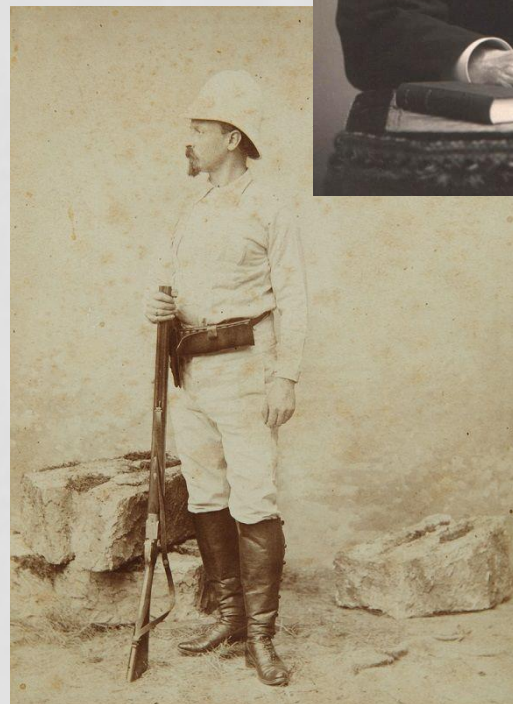
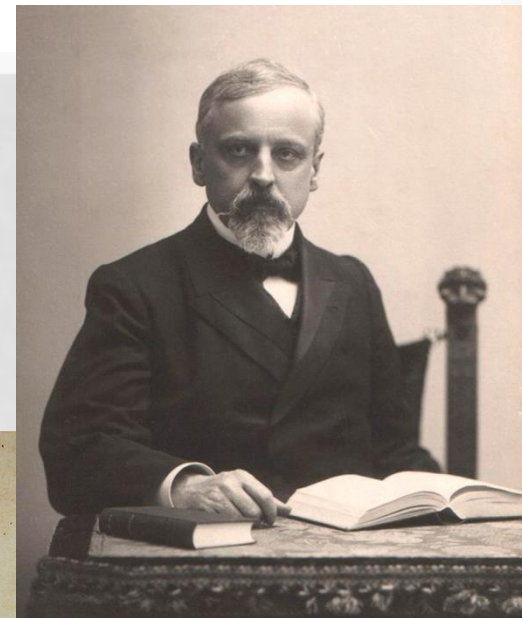
**HENRYK SIENKIEWICZ -
DRUH I PRZYJACIEL**

1846-1916

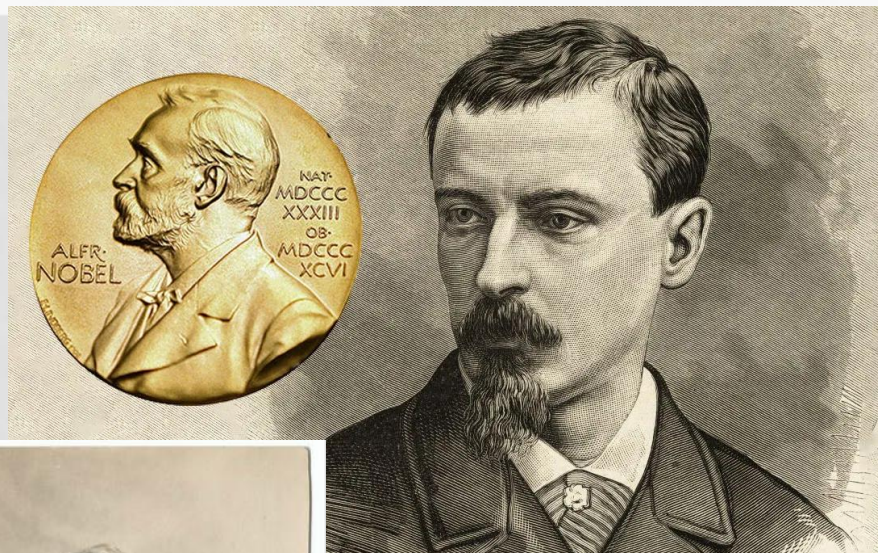
NOTKA BIOGRAFICZNA

- jeden z najwybitniejszych i najpopularniejszych polskich **pisarzy**;
- **powieściopisarz, nowelista, publicysta** zaangażowany w działalność społeczną i filantropijną;
- zapalony **podróżnik**,
- zdobywca nagrody **Nobla**

NOBEL ZA WYBITNE OSIĄGNIĘCIA

- 1905 – jako **pierwszy polski pisarz** otrzymał literacką nagrodę Nobla za „*wybitne osiągnięcia w dziedzinie epiki i rzadko spotykany geniusz, który wcielił w siebie ducha narodu*”

NAUKA - NIE ZAWSZE BYŁO ŁATWO ...

- Już w latach gimnazjum – ze względu na **trudną sytuację materialną zarabiał korepetycjami**
- ... po latach wspominał *„zdarzało się [...] po dwa dni nie jadać, a zarazem nie mieć najmniejszego prawdopodobieństwa obiadu na dzień trzeci i następne”*
- **nie był prymusem** a wyniki maturalne były raczej średnie: *bdb jedynie z języka polskiego, historii i geografii, pozostałe dostatecznie,*
- **Kilkukrotnie zmieniał kierunek studiów** – najpierw wydział prawny, potem lekarski, potem filologiczny

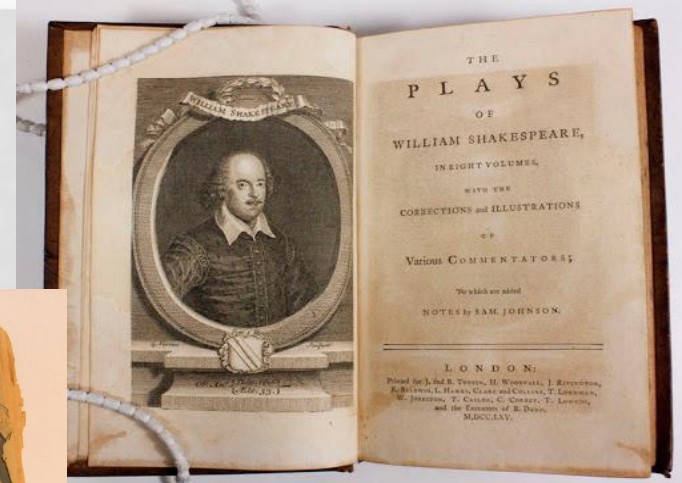
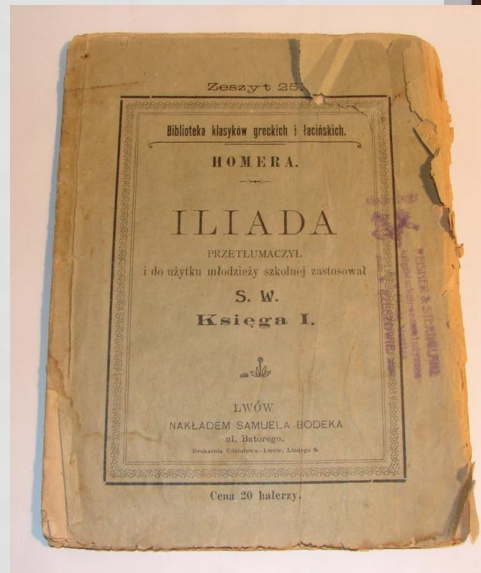

ZAWSZE ZNALAZŁ CZAS NA CZYTANIE - UKOCHANI PISARZE

W latach gimnazjalnych czytał książki - kosztem czasu przeznaczanego na naukę.

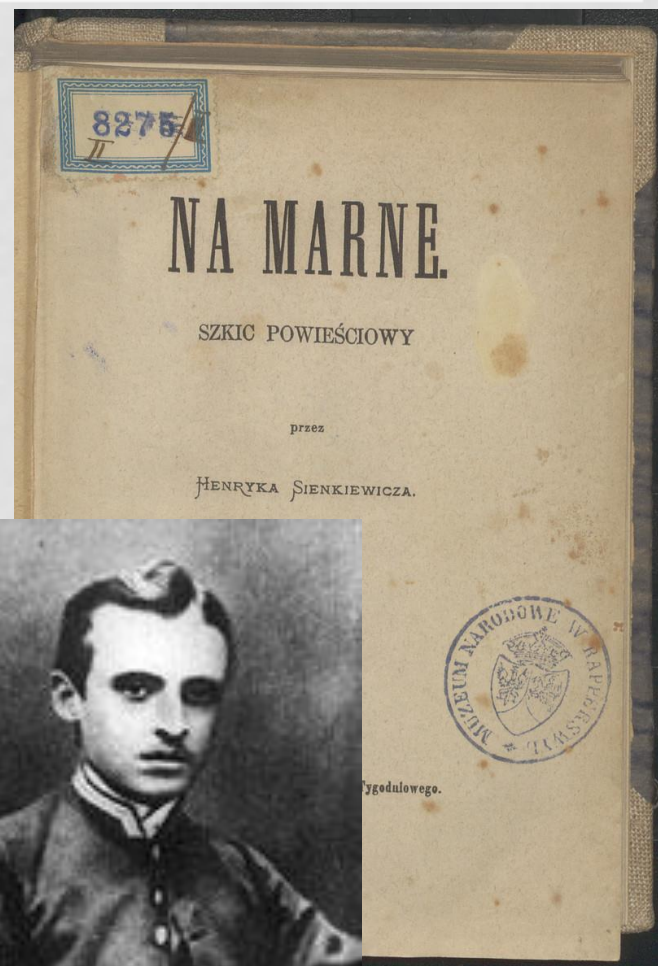
Ukochani pisarze:

- **Homer**
- **Szekspir**
- **Juliusz Słowacki**
- **Walter Scott**
- **Aleksander Dumas**

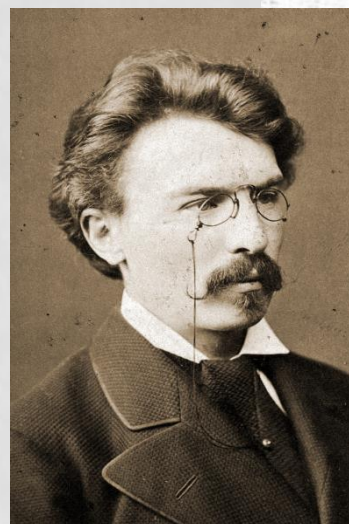
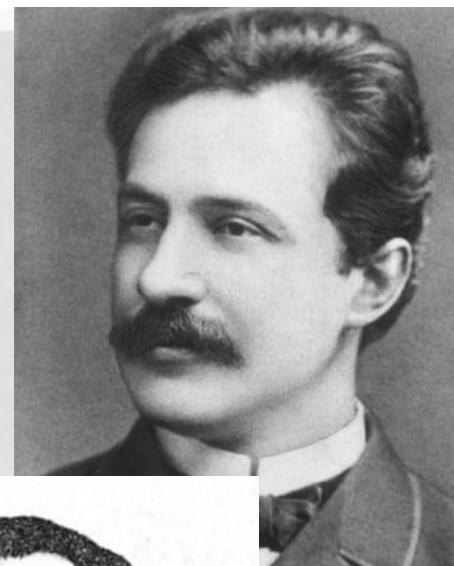
PIERWSZE PRÓBY PISARSKIE - CZYLI „NIE OD RAZU KRAKÓW ZBUDOWANO”

- już w dzieciństwie podejmował próby pisania już w dzieciństwie – **nie zawsze udane**
- [...] *czytam więc i po przeczytaniu nieraz śmiechem parskam i sam się sobie dziwię, jak coś podobnie głupiego mogło wyjść z mojej głowy. [...]*
- „ [...] *nie wiem jak przejść z dialogu do opisu, z opisu do rozumowania, słowem, jestem czasami jak tabaka w rogu* „
- Pierwsza powieść „Ofiara” **nie została ukończona**
- Wiersz „Sielanka młodości” wysłany do Tygodnika Ilustrowanego **nie został wydrukowany** – co go na trwale **zniechęciło do pisania poezji**

WYBITNI KOLEDZY SIENKIEWICZA Z LAT SZKOLNYCH

- **Józef Kotarbiński** – aktor i krytyk teatralny
- **Teodor Heryng** – lekarz
- **Władysław Bełza i Wiktor Gomulicki** – literaci
- **Józef Rostafiński** – botanik

NAJBLIŻSI PRZYJACIELE SIENKIEWICZA

- **Konrad Dobrski** – wybitny lekarz i społecznik warszawski – pierwszy czytelnik i krytyk młodzieńczej twórczości
- **Julian Florian Horain** – pisarz i dziennikarz, z którym zaprzyjaźnił się po przyjeździe do Stanów Zjednoczonych
- **Mściław Godlewski** – publicysta i redaktor; wieloletni przyjaciel i współpracownik
- **Stanisław Witkiewicz** – znany malarz, krytyk i pisarz
- **Jadwiga Janczewska** – (siostra pierwszej żony pisarza) artystka, malarka, intelektualistka, przyjaciółka i powierniczka pisarza

UTALENTOWANA RODZINA - SŁYNNI KREWNI SIENKIEWICZA

Pisarz utrzymywał kontakty główne z krewnymi ze strony matki („po kądzieli”):
Dmochowscy, Lelewelowie, Łuszczewscy.

Najsilniejsze więzi łączyły go z:

- **Joachimem Lelewelem** - historyk, bibliograf, slawista, numizmatyk, poliglota, heraldyk, działacz polityczny
- **Jadwigą Deotymą** – poetka i powieściopisarka romantyzmu, improwizatorka
- **Ignacym Chrzanowskim** - cioteczny siostrzeniec, biograf Sienkiewicza oraz jego redaktor i wydawca

MIEJSCA BLISKIE SERCU SIENKIEWICZA

- **Okrzeja** (Podlasie) – miejsce urodzin
- **Burzec** – wieś w ziemi łukowskiej (**znana z Trylogii jako siedziba Skrzetuskich**)- wieś należała do wujostwa Sinkiewicza (Dmochowskich) – spędzał tam wakacje
- **Warszawa** – nauka w gimnazjum i studia, a potem mieszkał z rodziną
- **Lipków** – wieś znana z **Ogniem i mieczem** (pojedynek Bohuna z Wołodyjowskim) – tam mieszkali teściowie pisarza
- **Kraków** – miał tam wielu przyjaciół (szwagierka Janczewska)
- **Zakopane** – tam przez kilka lat przebywały pod opieką babci jego dzieci, tam osiedlili się jego przyjaciele
- **Lublin** – tu mieszkała jego siostra z mężem Lucjanem Sieńkiewiczem i ojciec pisarza
-

Wieś Okrzeja.

OBLĘGOREK – MIEJSCE BLISKIE ALE NIE DO KOŃCA ...

- W 1900 r. z okazji **jubileuszu 25-lecia** pracy twórczej Sienkiewicz otrzymał nietypowy dar narodowy: **dworek w Oblęborku na Kielecczyźnie**
- Nie był jednak do końca zadowolony z prezentu – **dworek był zaniedbany, peryferyjne położony, dodatkowo wymagał dużych kosztów utrzymania**
- dopiero pod koniec życia docenił to miejsce i chętnie przyjeżdżał na wakacje

LICZNE PODRÓŻE – INSPIRACJA TWÓRCZA I KONIECZNOŚĆ

- Większość dzieł pisarza powstała pod wpływem wielu podróży, m.in. **do Ameryki Północnej, Włoch, Afryki, Anglii, Paryża, Stambułu, Turcji, Grecji, Hiszpanii**
- Wiele podróży do zachodnich kurortów **wynikało z choroby żony, później córki oraz jego samego.**
- Nawet kilka razy w roku krążył m. Warszawą, Krakowem, Kaltenleutgeben, Meranem, Falkenstein, Reichenhall, Ostendą czy Radaz.

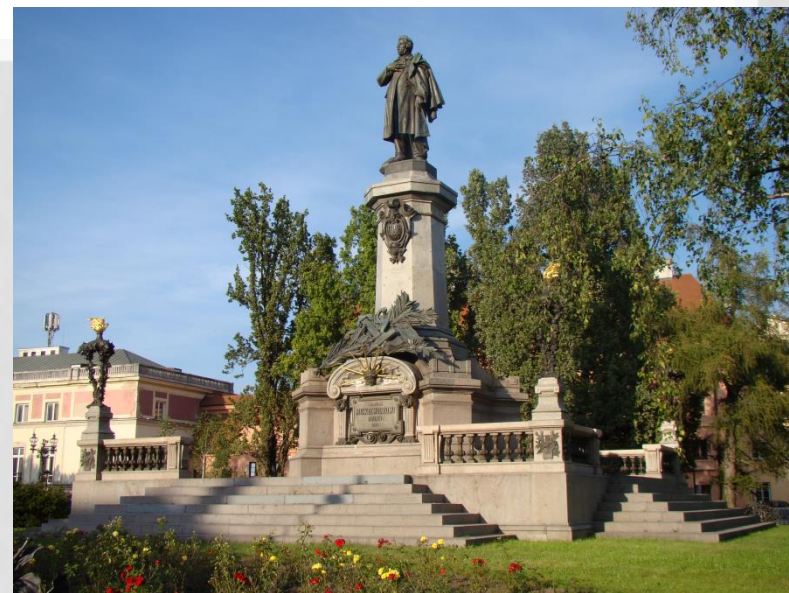
SŁUŻĄC DRUGIEMU CZŁOWIEKOWI

- 1988 – otrzymał anonimowy dar pieniężny z kartką „**Michał Wołodyjowski**” – Henrykowi Sienkiewiczowi”
- mimo własnych kłopotów finansowych przekazał pieniądze na **fundusz stypendialny dla zagrożonych gruźlicą artystów**
- Z funduszu skorzystali m.in.:
Maria Konopnicka, Stanisław Witkiewicz, Stanisław Wyspiański, Kazimierz Tetmajer

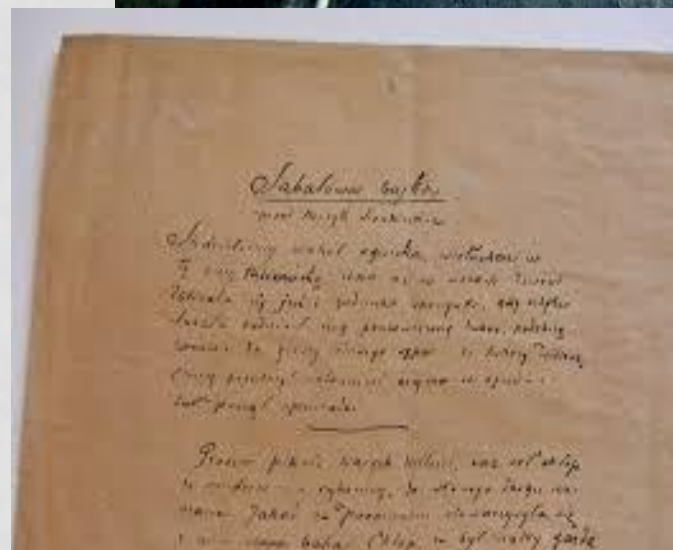
SIENKIEWICZ FILANTROP

- 1882 – **propagator idei budowy pomnika Adama Mickiewicza** w Warszawie
- 1899 – **prezes Kasy Przewodności i Pomocy dla Literatów i Dziennikarzy**
- 1900 – **inicjator utworzenia pierwszego w kraju stypendium doktoranckiego** (na Uniwersytecie Jagiellońskim)
- 1915 – **współzałożyciel Komitetu Generalnego Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce** z siedzibą w Vevey (Szwajcaria) – cel działalność charytatywna na rzecz głodującej ludności polskiej na terenach trzech zaborów
- zbiórka darów w **51 krajach** (nawet w Nowej Gwinei, Filipinach, Thaiti, w Chinach, Libii)

SIENKIEWICZ WIELKI PATRIOTA - JAK WYKORZYSTAŁ SŁAWĘ DLA DOBRA POLSKI...

- Sienkiewicz z pełną **świadomością wykorzystywał swoją sławę** dla zwrócenia uwagi na **losy Polski**,
- Organizował akcje protestacyjne, poprzez np.:
 1. **Wystąpienia przeciw antypolskiej polityce Prus** w Wielkopolsce, na Pomorzu i Śląsku
 2. **Listy otwarte** w sprawie szkół w zaborze pruskim,
 3. **Rozsyłanie ankiet do wybitnych osobistości** z prośbą o wyrażeni zdania np. na temat wywłaszczenia Polaków z terenów zaboru pruskiego

SIENKIEWICZ DZIECIOM

Wiele działań kierował na rzecz dzieci:

- 1901 – **opublikował ostrą odezwę skierowaną przeciw Prusakom prześladującym polskie dzieci** we Wrześni i w całym zaborze pruskim
- 1905 - **Stanął na czele Rady Nadzorczej tajnej organizacji oświatowej** – Macierzy Szkolnej
- 1909 – **zainicjował akcję zbierania miliona koron austriackich na szkolnictwo** (tzw. Dar Grunwaldzki”)
- W Oblęgorku **założył ochronkę i szkołę dla dzieci chłopskich**

BIBLIOGRAFIA

- Nofer-Ładyka A., Henryk Sienkiewicz, „Wiedza Powszechna”, Warszawa 1988.
- Pankowska D., Zagadki o życiu i twórczości Henryka Sienkiewicza, Wydawnictwo „Morpol”, Lublin 1995.
- Żabski T., Sienkiewicz, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 1998.
- Sławni Polacy – pisarze i poeci, Wydawnictwo Podsjedlik-Raniowski i Spółka, Poznań 1990.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

- Agata Kurzyna

